

HENRYK SIENKIEWICZ, JUBILEUSZ 1050-LECIA CHRZTU POLSKI, FELIKS NOWOWIEJSKI ORAZ CICHOCIEMNI PATRONAMI ROKU 2016 Na mocy przyjętych w grudniu ubiegłego roku przez Sejm RP uchwał rok 2016 ogłoszono Rokiem Henryka Sienkiewicza w 170. rocznicę urodzin pisarza i 100. rocznicę śmierci. W roku 2016 przypada także 1050-lecie przyjęcia przez Polskę chrztu w obrządku łacińskim. 70 lat temu zmarł wybitny polski kompozytor, dyrygent, pedagog i organista-wirtuoz Feliks Nowowiejski. W nocy z 15/16 lutego 1941 r. wykonano pierwszy zrzut do okupowanego kraju żołnierzy należących do elitarniej jednostki Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie zwanych Cichociemnymi.

WROCŁAW – EUROPEJSKA STOLICA KULTURY 2016 Przez 12 miesięcy miasto prezentowało swoje dziedzictwo historyczne w 8 dziedzinach: architektura, literatura, film, muzyka, performance, opera, sztuki wizualne, teatr. W programie znalazło się ponad 1000 wydarzeń. Wrocław pełnił funkcję Światowej Stolicy Książki pod patronatem UNESCO, organizatora ceremonii wręczenia Europejskich Nagród Filmowych zwanych europejskimi Oscarami. Tu odbyły się: Olimpiada Teatralna prezentująca spektakle najwybitniejszych twórców z całego świata; Międzynarodowy Festiwal Poezji Silesius; Singing Europe – spotkanie kilkudziesięciu chórów z kontynentu; wystawa architektoniczna „Wrocław – kolebka polskiej awangardy”. Ceremonie otwarcia /17.01/ i zamknięcia /17.12/ utrzymane były w konwencji imponujących rozmachem spektakli performance zatytułowanych „Przebudzenie” oraz „Niebo”.

ANDRZEJ ŻUŁAWSKI /22.11.1940-17.02.2016/ Odszedł jeden z najbardziej znanych polskich reżyserów filmowych, którego dzieła na trwałe wpisały się do kanonu światowej filmoteki. Był twórcą niepokornym, budzącym skrajne oceny. Jego filmy m.in. „Na srebrnym globie”, „Diabeł”, „Trzecia część nocy”, „Kosmos” czy „Szamanka” jedni odrzucali, innych fascynowały, lecz z pewnością nikogo nie pozostawiały obojętnym.

Małgorzata Ołdakowska-Calka

ГЕНРИК СЕНКЕВИЧ, ЮБИЛЕЙ 1050-ЛЕТ КРЕЩЕНИЯ ПОЛЬШИ, ФЕЛИКС НОВОВЕЙСКИЙ И ТИХОТЁМНЫЕ – ПОКРОВИТЕЛИ 2016 ГОДА На основании принятых Сеймом РП в декабре прошлого года постановлений год 2016 объявлен Годом Генрика Сенкевича в 170 годовщину рождения писателя и 100 годовщину смерти. В 2016 г. исполнилось также 1050-лет принятия Польшей христианства по латинскому обряду. 70 лет тому назад умер известный польский композитор, дирижер, педагог и органист-виртуоз Феликс Нововейский. В ночь с 15/16 февраля 1941 г. был выполнен первый сброс на оккупированную страну солдат элитарного подразделения Польских Вооруженных Сил на Западе именуемых Тихотёмными.

ВРОЦЛАВ – ЕВРОПЕЙСКАЯ СТОЛИЦА КУЛЬТУРЫ 2016 В течение 12 месяцев город представлял свое историческое наследие в 8 областях: архитектура, литература, кино, музыка, представления, опера, изобразительное искусство, театр. В программе прошло более 1000 мероприятий. Wrocław выполнял функцию Мировой Столицы Книги под patronатом ЮНЕСКО, организатора церемонии вручения Европейских Кинонаград именуемых европейскими Оскарами. Здесь прошли: Театральная Олимпиада, представляющая спектакли известнейших творцов со всего мира; Международный Фестиваль Поэзии Silesius; Singing Europe – встреча нескольких десятков хоров с континента; выставка архитектуры «Вrocław – колыбель польского авангарда». Церемонии открытия /17.01/ и закрытия /17.12/ были выдержаны в конвенции импонирующих размахом представлений спектаклей под названием «Пробуждение» и «Небо».

АНДЖЕЙ ЖУЛАВСКИЙ /22.11.1940-17.02.2016/ Скончался один из известнейших польских кинорежиссеров, работы которого навсегда вписались в канон мировой фильмотеки. Он был непокорным творцом, пробуждающим категоричную оценку. Его фильмы «На серебряной планете», «Дьявол», «Третья часть ночи», «Космос» или «Шаманка», одних отталкивали, у других вызвали восторг, но однозначно никто не оставался равнодушным.

JULIA HARTWIG /14.08.1921/ Jedna z najznakomitszych polskich poetek współczesnych; także pisarka, eseistka, tłumaczka oraz autorka przepięknych bajek i powieści dla dzieci. 14.06 została odznaczona jednym z najwyższych orderów francuskich – Orderem Oficera Legii Honorowej. Jest to kolejne z bardzo wielu wyróżnień, jakie poetka otrzymała w uznaniu dla jej wybitnej twórczości.

STACJA KULTURA W prestiżowym amerykańskim konkursie „Library Interior Design Awards” Stacja „Kultura” została uznana za najpiękniejszą bibliotekę świata w kategorii „Single Space Design”. Zaniedbany, zniszczony budynek dworca kolejowego w Rumii zamieniono w nowoczesną, przyjazną, przyciągającą czytelników bibliotekę. Co ważne – obiekt nie stracił swej pierwotnej funkcji, lecz sprawnie połączył przestrzeń służącą pasażerom z miejscem do czytania i wypożyczania książek.

IGNACY MOŚCICKI /1.12.1867-2.10.1946/ Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej od 01.06.1926 do 30.09.1939, rektor Politechniki Lwowskiej, profesor Politechniki Warszawskiej, wybitny chemik, wynalazca, polityk. 1.06.1926 r. w drugim głosowaniu wybrany na urząd Prezydenta RP. Zmarł na emigracji w Szwajcarii. Jego szczątki w 1993 r. przewieziono do Polski i złożono w krypcie prezydenckiej bazyliki archikatedralnej Św. Jana w Warszawie.

POZNAŃSKI CZERWIEC 1956 Pierwszy w PRL strajk generalny robotników rozpoczął się 28.06.1956 r. w Zakładach Przemysłu Metalowego w Poznaniu i przerodził się w spontaniczny protest uliczny przeciw nieustannie pogarszającej się sytuacji gospodarczej kraju, coraz trudniejszym warunkom bytowym, narzucaniu coraz wyższych norm pracy, przeciw wysokim cenom produktów i głodowym pensjom. Robotnicy podczas pokojowego marszu domagali się podwyżki płac i cofnięcia decyzji o podwyższeniu cen. Żądali spotkania z przedstawicielami władz. W odpowiedzi na ulice wypro-

ЮЛИЯ ХАРТВИГ /14.08.1921/ Одна из известнейших современных польских поэтесс; также писательница, эссеист, переводчица и автор великолепных сказок и повестей для детей. 14.06 была награждена одним из высочайших французских орденов – Орденом Офицера Почетного Легиона. Это очередная из очень большого числа наград, какие получила поэтесса в знак признания ее выдающегося творчества.

СТАНЦИЯ КУЛЬТУРА В престижном американском конкурсе „Library Interior Design Awards” Станция «Культура» была признана самой красивой библиотекой мира в категории „Single Space Design”. Заброшенное, разрушенное здание железнодорожного вокзала в Руми превратилось в современную библиотеку, притягивающую читателей дружественной атмосферой. Что важно – объект не утратил своей первоначальной функции, а качественно объединил пространство, служащее пассажирам с местом для чтения книг с возможностью брать их на время.

ИГНАЦЫ МОСЦИЦКИЙ /1.12.1867-2.10.1946/ Президент Республики Польша с 01.06.1926 до 30.09.1939, ректор Львовской Политеchnики, профессор Варшавского Политехнического Университета, известный химик, изобретатель, политик. 1.06.1926 г. во втором голосовании был избран на должность Президента РП. Он умер в эмиграции в Швейцарии. Его прах в 1993 г. был перевезен в Польшу и захоронен в президентском склепе архикафедральной базилики Св. Яна в Варшаве.

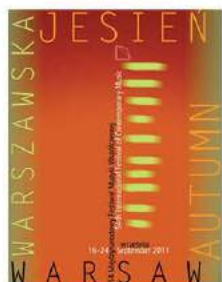
ПОЗНАŃСКИЙ ИЮНЬ 1956 Первый в ПРЛ генеральный митинг работников начался 28.06.1956 г. на Заводе Металлургической Промышленности в Познани и перерос в спонтанный уличный протест против неустанно ухудшающейся экономической ситуации страны, все более трудных бытовых условий, навязывания все более высоких норм работы, против высоких цен на продукты и голодной заработной платы. Работники во время мирного марша требовали повышения выплат и отмены решения о повышении цен. Они требовали встречи с представителями власти. В ответ на улицы было вы-

wadzono 10 tys. żołnierzy i 400 czołgów. W walkach zabito 49 robotników, co najmniej 239 odniosło rany. Strzały trwały 2 dni. 29.06. premier Józef Cyrankiewicz w przemówieniu radiowym powiedział: „Każdy prowokator, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej niech będzie pewny, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie!”. Wydarzenia w Poznaniu z jednej strony zapoczątkowały falę aresztowań, z drugiej przyspieszyły proces demokratyzacji w państwie: dopuszczono nieco więcej pluralizmu w kulturze, poszerzono swobodę w nauce, przywrócono indywidualne rolnictwo, poszerzono zakres swobody Kościoła katolickiego. Nastąpiły także zmiany w ekipie rządzącej.

FESTIWAL SZEKSPIROWSKI W Gdańsku w dn. 29.07-07.08 odbyła się 20. edycja Festiwalu Szekspirowskiego. Przez 10 dni miasto gościło 32 teatry i najwybitniejszych twórców z całego świata, którzy na 7 scenach prezentowali swoje spektakle. Miłośnicy Szekspira mieli możliwość uczestniczyć w otwartych próbach, koncertach, seminariach, warsztatach i spotkaniach z setkami artystów i reżyserów.

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI WSPÓŁCZESNEJ „WARSAWSKA JESIEŃ” Po raz pięćdziesiąty dziewiąty od 16 do 24.09. Warszawa rozbrzmiewała dźwiękami muzyki współczesnej. Tym razem tematem przewodnim była opera – przez meandry tradycji i współczesności, ku obfitości form teatralnych, od miniopery, poprzez teatr instrumentalny, monodramy aż po dzieła multimedialne.

FESTIWAL FILMOWY W GDYNI Jedna z najstarszych tego typu imprez filmowych w Europie. Od 1974 r. nieprzerwanie promująca na tak wielką skalę rodzimą kinematografię, w tym roku odbyła się w dn. 19-24.09. Laureatem nagrody głównej „Złotych Lwów” został film w reżyserii Jana P. Matuszyńskiego pt. „Ostatnia rodzina” opowiadający o osobistej tragedii artystycznej rodziny Beksińskich. Pozostali laureaci w różnych

wedono 10 тыс. солдат и 400 танков. В столкновениях было убито 49 работников, не менее 239 получили ранения. Стрельба продолжалась 2 дня. 29.06. премьер Юзеф Цыранкевич в выступлении по радио сказал: «Каждый провокатор, который отважится поднять руку на народную власть, пусть будет уверен, что ему эту руку народная власть отрубит!». События в Poznani с одной стороны начали волну арестов, а с другой ускорили процесс демократизации в государстве: стало дозволено чуть больше плюрализма в культуре, расширена свобода в науке, восстановлено индивидуальное сельское хозяйство, расширена мера свободы католической Церкви. Наступили также изменения в правящем составе.

ШЕКСПИРОВСКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В Гданьске 29.07-07.08 прошел 20. Шекспировский Фестиваль. В течение 10 дней в городе побывали 32 театра и известные авторы со всего мира, которые представили свои спектакли на 7 сценах. У почитателей Шекспира была возможность поучаствовать в открытых репетициях, концертах, семинарах, мастер-классах и встречах с сотнями артистов и режиссеров.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ СОВРЕМЕННОЙ МУЗЫКИ «ВАРШАВСКАЯ ОСЕНЬ» В пятьдесят девятый раз с 16 по 24.09. Варшава зазвучала звуками современной музыки. На этот раз ведущей темой была опера – сквозь меандры традиции и современности, к изобилию театральных форм, от минioперы, через инструментальный театр, монодрамы вплоть до мультимедийных работ.

КИНОФЕСТИВАЛЬ В GDYNI Одно из старейших киномероприятий такого типа в Европе. Кинофестиваль с 1974 г. непрерывно продвигающий на такой высокий уровень отечественный кинематограф, состоялся в этом году 19-24.09. Laureatom главной награды «Золотых Львов» стал фильм режиссёра Яна П. Матушиньского под названием «Последняя семья», рассказывающий о личной трагедии семьи артистов Бексиньских. Остальные лауреаты в

kategoriach / музыка, сценография, zdjęcia, kreacje aktorskie/ to filmy: „Wołyń”, „Jestem mordercą”, „Czerwony pająk”, „Zjednoczone stany miłości”, „Szczęście świata”, „Na granicy”.

„НИЕПОКОРНИ, НИЕЗЛОМНИ, ВЫКЛĘЦИ” Jedyny taki festiwal filmowy na świecie poświęcony historii Polski od 1939 do 1989 r. i jej bohaterom – Żołnierzom Wyklętym – zapomnianym, wykreślonym z kart historii, oskarżonym niesłusznie o zdradę, którzy swe życie oddali za wolną Polskę. Ideą festiwalu jest przypomnienie sylwetek i dziedzictwa tych, którzy nigdy nie zaakceptowali sowieckiej okupacji po roku 1944 oraz pokazanie roli polskiego podziemia i opozycji demokratycznej w dążeniu do autentycznej niepodległości. W Gdynskim Centrum Filmowym w dn. 28.09-01.10. odbyły się pokazy filmów dokumentalnych, koncerty, warsztaty, seminaria, wernisaże, spotkania filmowców, muzyków, literatów, historyków. Gośćmi szczególnie oczekiwanymi byli żyjący jeszcze uczestnicy tamtych wydarzeń – świadkowie historii – ludzie zawsze wierni Ojczyźnie.

ANDRZEJ WAJDA /06.03.1926-09.10.2016/ Odszedł jeden z twórców tzw. polskiej szkoły filmowej. Reżyser kilkudziesięciu filmów i spektakli teatralnych, wśród których największą popularność przyniosły mu: „Kanał”, „Popiół i diament”, „Brzezina”, „Popioły”, „Danton”, „Pan Tadeusz”, „Człowiek z marmuru”, „Człowiek z żelaza”, „Wałęsa. Człowiek z nadziei”, „Katyń” oraz „Ziemia obiecana” nominowana w 1975 r. do nagrody Oscara. Ostatnim dziełem był film „Powidoki” - obraz inspirowany życiem malarza Władysława Strzemińskiego. Twórczość A. Wajdy nawiązywała do polskiego symbolizmu i romantyzmu, była próbą rozrachunku z mitami polskiej świadomości narodowej. Za swe dokonania reżyser został uhonorowany licznymi odznaczeniami polskimi i zagranicznymi, a w 2000 r. otrzymał statuetkę Oscara – Nagrodę Akademii Filmowej za całokształt twórczości.

разных категориях / музыка, сценография, операторская работа, актерское исполнение / это фильмы: «Вольный», «Я убийца», «Красный паук», «Соединённые штаты любви», «Счастье мира», «На границе».

«НЕПОКОРЕННЫЕ, НЕСЛОМЛЕННЫЕ, ОТВЕРЖЕННЫЕ» Единственный такой в мире кинофестиваль, посвященный истории Польши с 1939 по 1989 г. и ее героям – Проклятым Солдатам – забытым, вычеркнутым из страниц истории, несправедливо обвиненным в предательстве, которые отдали свою жизнь за свободную Польшу. Идея фестиваля заключается в том, чтобы напомнить образ и наследие тех, кто так и не смирился с советской оккупацией после 1944 года, а также показать роль польского подполья и демократической оппозиции в стремлении к подлинной независимости. В Киноцентре в Гдыне 28.09-01.10 прошли показы документальных фильмов, концерты, мастер-классы, семинары, вернисажи; состоялись встречи кинематографистов, музыкантов, литераторов, историков. Особо ожидаемыми гостями были ещё живые участники тех событий – свидетели истории – люди всегда верные Родине.

АНДЖЕЙ ВАЙДА /06.03.1926-09.10.2016/ Скончался один из создателей так называемой польской киношколы. Режиссер нескольких десятков фильмов и театральных спектаклей, среди которых самую большую популярность ему принесли: «Канал», «Пепел и алмаз», «Березняк», «Пепел», «Дантон», «Пан Тадеуш», «Человек из мрамора», «Человек из железа», «Валенса. Человек из надежды», «Катынь» и «Земля обетованная» номинированная в 1975 г. на Оскар. Последней его работой стал фильм «Послеобразы» - картина, на которую его вдохновила жизнь художника Владислава Стшемиńskiego. Творчество А. Вайды было обращено к польскому символизму и романтизму, было попыткой свести счёты с мифами польского национального самосознания. За свои заслуги режиссер был удостоен многочисленных польских и зарубежных наград, а в 2000 г. получил статуэтку Оскара – Премию Академии Кинематографии за заслуги в кинематографии.

IGNACY MATUSZEWSKI I HENRYK FLOYAR-RAJCHMAN Na terenie Wojskowego Portu Lotniczego Okęcie 23.11. odbyła się uroczystość powitania w ojczyźnie doczesnych szczątków pułkownika Ignacego Matuszewskiego i majora Henryka Floyar-Rajchmana – bohaterkich oficerów Wojska Polskiego, którzy uratowali we wrześniu 1939 r. 75 ton rezerw złota Banku Polskiego. Po dramatycznej podróży przez całą niemal Europę skarb dotarł do Francji. Po wojnie skazani przez komunistyczny rząd na zapomnienie żyli na emigracji. Ich jedynym pragnieniem było spocząć w wolnej Polsce. Na Cmentarzu Wojskowym w Warszawie 10.12. z udziałem wojskowej asysty honorowej tłumy Polaków żegnały Bohaterskich Oficerów. Przy dźwiękach hymnu narodowego i „Marsza żałobnego” Fryderyka Chopina nad ich szczątkami pochylili się w hołdzie wojskowe sztandary. Zgodnie ze swą ostatnią wolą spoczęli we wspólnym grobie w kwaterze żołnierzy 1920 r.

ИГНАЦЫ МАТУШЕВСКИЙ И ГЕНРИК ФЛОЯР-РАЙХМАН На территории Военного Аэропорта Окенче 23.11. состоялась церемония встречи на родине праха полковника Игнация Матушевского и праха майора Хенрика Флояр-Райхмана – героических офицеров Войска Польского, которые спасли в сентябре 1939 г. 75 тон золотого запаса Польского Банка. После драматического путешествия почти через всю Европу сокровища дошли до Франции. Обреченные коммунистическим правительством после войны на забвение, они жили в эмиграции. Единственным их желанием было найти покой в свободной Польше. На Военном Кладбище в Варшаве 10.12., при участии торжественного военного сопровождения, толпы поляков прощались с Офицерами Героями. Под звуки национального гимна и «Траурного марша» Фредерика Шопена в знак уважения над их останками были приспущены военные знамена. Согласно своей последней воле они были упокоены в общей могиле на участке солдат 1920 г.

TADEUSZ CHMIELEWSKI /07.06.1927-04.12.2016/ Reżyser, scenarzysta i producent filmowy. Twórca cieszących się wielką popularnością komedii „Ewa chce spać”, „Nie lubię poniedziałku”, trzyczęściowej opowieści „Jak rozpętałem II wojnę światową”. Przeniósł na ekran powieść Stefana Żeromskiego pt. „Wierna rzeka”. Wyreżyserował też jeden z najwybitniejszych polskich filmów kryminalnych „Wśród nocnej ciszy”. Ale przede wszystkim był człowiekiem niezwykle skromnym. Nigdy nie zabiegał o popularność. Powiadał, że zależy mu na widowni, więc stara się kręcić dla niej dobre filmy.

ТАДЕУШ ХМЕЛЕВСКИЙ /07.06.1927-04.12.2016/ Режиссер, сценарист и кинопродюсер. Автор пользующихся большой популярностью комедий «Ева хочет спать», «Не люблю понедельник», истории в трех частях «Как я развязал II мировую войну». Он перенес на экран роман Стефана Жеромского под названием «Верная река». Срежисировал также один из известнейших польских криминальных фильмов «Посреди ночной тишины». Но, прежде всего, он был человеком необычайно скромным. Никогда не гнался за популярностью. Говорил, что для него важны зрители, потому старается снимать для них хорошие фильмы.